

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת ויקהל פקודי כ"ג אדר תשע"ב | גליון 494

דברי הימים

פרשת פרה

תקנו חכמים לקרוא במפטיר את פרשת פרה אדומה, העוסקת במצות פרה אדומה וטהרת הטמאים. שהיתה שריפתה של הפרה האדומה שעשה משה במדבר סמוך לחודש ניסן, בכדי להזות על ישראל מאפר החטאת לאחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויכולו לעשות את הפסח במועדו, לכן קוראים פרשה זו להתפלל לפני ה' יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה. יש פוסקים הסוברים, שחיוב קריאת פרשת פרה הוא מדאורייתא.

כ"ג באדר

משה רבנו נצטווה להקים את המשכן ביום א' בניסן, שבעת ימי המילואים החלו ביום כ"ג באדר ותמו ביום כ"ט באדר ויום א' בניסן היה יום חנוכת המשכן. במהלך שבעת ימי המילואים היה משה רבנו מקים את המשכן ומפרקו, ולא השאירו עומד מיום ליום. בימים אלו קידש משה את אהרן ואת בניו בשמן המשחה ובהזאת דם מהקורבנות ואף קידש את משכן ה' וכליו. אמרו חז"ל, שלעתיד לבוא עם בא משיח צדקינו ובניית בית המקדש ייעשו שוב שבעת ימי המילואים בחודש ניסן, וימים אלו מסוגלים לתפילה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

מעלת זיכוי הרבים

המעשה אשר יעשון, בזה כיפר ותיקן את אשר פגם בראשונה, ובמה שחזר וזיכה את הרבים באסיפה וכנוס של מצווה ויראה, תקן את הפגם של האסיפה והכינוס של עבירה שעשו. לכן הקהיל משה רבנו את בני, ולימדם את דיני השבת, כדי שההתקלות הזו שהיתה לשם שמים, תתקן את ההתקלות שלא לשם שמים ולשם עבירה שהיתה בחטא העגל. והתייחדה פרשה זו, ונאמר בה שמשה הקהיל את העם, אע"פ שבכל עת שמשה רבנו היה מלמד את בני"ה היה מקהילם, ללמדנו שעל חטא העגל וההתקלות שלא לשם שמים, חזר משה והקהיל את העם לכינוס ואסיפה של מצווה, ויבוא זה וכפר על זה. כיון שאמרו חז"ל (הוריות ח' ע"א) שכל המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה כולה, לכן היו צריכים בני"ה להתקהל וללמוד את מצוות השבת שעליה אמרו רבותינו ז"ל (שמו"ר כ"ה י"ב) שקולה שבת כנגד כל התורה כולה, ובזה תקנו את הפגם שפגמו בחטא העגל. ומזה נקח מוסר, להתבונן ולהזהר בכל מעשנו שלא תצא תקלה מתחת ידינו, ונמצא שם שמים מתחלל ברבים, ובפרט תלמידי חכמים צריכים להזהר שיהא שם שמים מתאהב על ידם, וכפי שדרשו חז"ל (יומא פ"ו ע"א) וְאֶהְבֶּתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, שיהא שם שמים מתאהב על ידך, עד שיאמרו: ראו פלוני שלמד תורה כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו. ובזה זוכה שגם אלו שרחוקים מדרך התורה והמצוות, יתקדש ויתגדל שם שמים בעיניהם. ויתן ה' שנזכה להוסיף ולזכות את הרבים, עד שיקויים בנו ומְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה' פְּמִיִּים לִים מְכֻסִּים.

"וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם... שֵׁשֶׁת יָמִים, תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה" (שמות ל"ה א'-ב'). יש להבין, מדוע הזכירה התורה שמשה רבנו הקהיל את בני"ה ללמדם את הלכות השבת, הרי בכל פעם שלימדם תורה היה מקהילם, להודיע להם את המעשה אשר יעשון (עירובין נ"ד ע"ב), ומה התייחדה פרשה זו שהוזכר בה שהקהילו את בני"ה? נראה לבאר, כידוע שחטא שחטאו בו הרבים קלקלתו גדולה מאוד, ולכן החמירה התורה עם אנשי עיר הנידחת שעבדו עבודה זרה, כיון שהפגם שנעשה ע"י רבים גדול מאוד, וכשם שמצווה שנעשית על ידי רבים מעלתה גדולה מאוד, וברוב עם הדרת מלך, כן ח"ו להיפך. וכשרבים חוטאים, נותנים תוקף וחוזק לס"א ויש לחיצוניים במה להאחז, מה שאין כן באדם יחיד. ואמרו חז"ל (אבות ה' כ'), כל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה, כיון שקשה מאוד לתקן ולהשיב מעוון את כל אותן הנשמות העשוקות שהחטיא. ולכן אדם שרואה ציבור שלם שחוטאים ואינו מוכיח אותם, גדול עונו מנשוא, כיון שפגם חטא הרבים חמור מאוד, ואמרו חז"ל (שבת נ"ד ע"ב) כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו נתפס על כל העולם כולו אמנם, יש עדיין אפשרות לתקן את פגם חטא הרבים, אם ילך מי שהיה בידו למחות ולא מיחה, ויחזור אל אותו הציבור ויאסוף אותם, וידבר איתם דברי מוסר וכיבושין לתיקון המעשים והמידות, וילמדם דבר ה' זו הלכה לדעת את

ר"ת	יציא	כניסת	ירושלים
19:05	18:24	17:12	ירושלים
19:02	18:26	17:28	ת"א אשדוד
19:01	18:26	17:18	חיפה
19:02	18:26	17:27	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

אהבת הטוב את הטוב

הגאון מוילנא בפירושו לשיר השירים כתב שיש ג' גורמים המובילים לאהבה: ט'וב ע'רב מ'ועיל. אהבת הערב - דבר הנעים לאדם. אהבת המועיל - דבר הנותן תועלת ואהבת הטוב - ועל זה נאמר טעמו וראו כי טוב, שזה אהבת המידות הטובות והטוב.

על אהבת דוד ויונתן נאמר: "ונפש יונתן נקשרה בנפש דוד ויאהבהו יונתן כנפשו" (שמואל א'). מבאר המלבי"ם: "רוצה לומר, שלא הייתה אהבת הערב או המועיל, רק אהבה עצמית, שיאהב הטוב את הטוב". כאשר אדם רואה את מידותיו הטובות של זולתו, ואת מעשיו החיוביים, מתעוררת בליבו הרגשת קירוב ואהבה כלפיו. לכל זוג יש עליות ומורדות בקשר שביניהם, יש לדעת את הדרך כיצד להחליץ ממצבים שכאלו, ולנצל את הירידה לתנופה לעליה. סיפרו בני זוג, שחוו תקופה ארוכה של ירידה בקשר ביניהם, הם חדלו מלהעריך אחד את השני ורגזו על כל דבר שלא היה לרוחם. אין צורך לתאר שמערכת היחסים שלהם התדרדרה למחזות לא נעימים... יום אחד החליטה האשה שאין רצונה עוד במצב זה. עלה במוחה רעיון, לערוך רשימה של מעלותיו של בעלה, קשה היה לה למלא את הדף, לא רבות הן המעלות אותן הצליחה לדלות על בעלה... אך כדי שהדף לא יישאר ריק החליטה להוסיף לרשימה גם מעשים טובים שבעלה עשה לאחרונה, אף אם הם פעוטים. הוסיפה וכתבה "בעלי היה אדיב כשיצא מן הבית, אמר תודה על הארוחה שהגישה, הציע את עזרתו בהשכבת הילדים אמש..." והדף התמלא והתמלא שורה ועוד שורה. הדף המלא פתח את ליבה כלפיו. ההסתכלות החיובית על הטוב שבו שינתה את יחסה לבעלה כליל, וכמים הפנים לפנים, השתנתה האווירה בבית והפכה להרמוניה נפלאה.

לצערנו, קשה לאדם לראות את מעלותיו של הזולת, ולהתמקד בהם. בדרך כלל כל אחד עסוק במחשבות אודות חכמתו, יופיו, וחשיבותו הוא. תמיד נראה לאדם, כי עושה הוא מעל ומעבר וראוי להערכה על כך. אך כאשר חושב האדם על זולתו, בדרך כלל מתמקד בחסרונותיו, בחולשותיו ובטעויותיו של בן זוגו, ואינו מעריך כלל את מעלותיו ומעשיו של השני.

בעל ה"נועם אלימלך", בתפילה שחיבר כהכנה לתפילה, כתב: "אֲדַרְבָּהּ, תָּן בְּלִבְנוּ שְׁנוּרָה פֶּל אֶחָד מֵעֵלֵי חֲבֵרָיו וְלֹא חֲסָרוֹם... וְאַל יַעֲלֶה שׁוֹם שְׁנָאָה מֵאֶחָד עַל חֲבֵרוֹ". דבר חשוב הוא לראות את ערך ומעלת חברינו, אמנם קשה להגיע למעלה זו, אך גם מחובתנו להתפלל על כך.

תשובה מעולה

אמרו חז"ל, לא היה העולם ראוי להשתמש בזהב, אלא בשביל בית המקדש. מדקדק רבי יאשיהו פינטו זצוק"ל בספרו "כסף נבחר" והרי יש כמה דברים טובים שברא הקב"ה בעולמו להשתמש בהם, ומה נשתנה הזהב שלא היה ראוי העולם להשתמש בו. אמנם הכונה, לפי שצפה הקב"ה והביט שעתידים ישראל להכעיסו בזהב, ולעשות עגל מסכה בנזמי הזהב, ולכן לא היה העולם ראוי להשתמש בזהב, כיון שיוצא ממנו תקלה לישראל. וכיון שצפה שעתידין ישראל לתקן חטאם בזהב, לעשות ממנו משכן לכפר על עגל הזהב, לכך נשתמש העולם בזהב בשביל המקדש שהוא המשכן. וידוע שעיקר מעיקרי התשובה הוא שהאדם יתקן את אשר חטא, באותה מדה עצמה, ובדבר אשר זדה ישוב מחטאו ונסלח לו. הם חטאו באמירה דכתיב "ויאמרו אלה אלהינו ישאלנו", לפיכך "ויאמר אלהם אלה הדברים". חטאו בעשיה דכתיב "עשו להם עגל מסכה", לזה אמר "אלה הדברים אשר צנה ה' לעשות" שעשיה זו תכפר על עשיית העגל. הם חטאו באש דכתיב "ואשלהו באש ויצא העגל" לזה אמר "לא תבערו אש" לרמוז על אותו אש שעשו את העגל. באופן שבכל דבר דובר שקלקלו תקנו אותו עניין עצמו.

מרפאות

"ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת ה' למקלאת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי הקדש" (ל"ה כ"א).

שואל רבי יאשיהו פינטו שליט"א בספרו "תורת יאשיהו", כידוע בני"י עבדו במצרים עבודת פרך בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, הרי מי שהורגל במלאכה גסה, לא יוכל לעשות עבודה אומן דקה ועדינה הנצרכת למלאכת המשכן. א"כ איך נמצאו אנשים המתאימים למלאכת אומנות זו? כתב הרמב"ן, שאכן בני"י לא היו מורגלים במלאכות עדינות ודקות, אלא, ש"כל-איש אשר נשאו לבו" והרגיש שיש בטבעו כישורים ותכונות טבעיות שראויות לגשת אל מלאכת ה'. ביקש ממש רבנו לעסוק במלאכת ה', וגבה ליבם ללכת בדרכי ה'. ומאחר שמסרו נפשם לעסוק במלאכה הקשה של הקמת המשכן, סייעו בידם מן השמים שיצליחו במעשי ידיהם ויראו ברכה והצלחה בעמלם. אף בלימוד התורה כן הדבר, אמרו חז"ל אם יאמר לך אדם... יגעתי ומצאתי תאמין. עוד אמרו חז"ל שמצאיה באה לאדם בהיסח הדעת ובלי עמל וטורה, אם כן לא שייך לאמר "יגעתי ומצאתי" שהם שני הפכים, והיה ראוי לאמר יגעתי והשגת תאמין, שתולדת היגיעה היא ההשגה ולא המציאה. ואפשר לבאר, פעמים שהאדם עמל ויגע בדברי תורה, וחותר להגיע אל נקודת האמת בסוגיא, אך עם כל עמלו לא זכה להבין, ונאלץ הוא להמשיך ללמוד דבר אחר, כשקושיותיו עדיין לא מתורצות, ובכל אופן הוא מוסר את הנפש להתייגע גם אם לא רואה תוצאות. ומן השמים יסייעו ביזו, ע"י שיראה ברכה והצלחה בלימודו בלא טורח בשעה אחרת.

אמרו חז"ל שנשכח ממשנה רבנו ע"ה, מה עשה באלף שבע מאות וחמישים ושבעה השקלים, ונצטער על כך, עד שהזכירו הקב"ה ועמדה זו לפניו, ונזכר שעשאן ונים לעמודים. מבאר ה"חתם סופר" בספרו "תורת משה" כי עיקר השורש של ישראל הוא שש מאות אלף נשמות, כנגד שישים ריבוא אותיות שיש בספר תורה. ולכל אחת מאותן נשמות יש אחיזה וחלק בתורה הקדושה. אך יתר בני ישראל שמחוץ למספר זה, אלו שאין להם קשר אמיתי לתורה, לשורש ישראל ולמשכן ה'. לא ידע משה רבנו כיצד לצרפם אל הקדושה, עד שמצא להם תקנה, שיתחברו אל הצדיקים שעליהם עומד העולם, שכתוב "צדיק יסוד עולם". והיה מסייעים בידי תלמידי חכמים, ועל ידי כך יהיו "ונים" ל"עמודים" ויכולו להשתייך אל הקדושה. כפי שאמרו חז"ל כל המהנה תלמיד חכם מנכסיו... כאילו מדבק בשיניה. עוד אומרים בשם הרבי מקוצק זצוק"ל משראה משה רבנו, שנשכח ממנו מה עשה באלף ושבע מאות ושבעים וחמשה השקלים, הבין מתוך כך שכוונתם של הנותנים לא היתה שלימה וטהורה דיה. מצא להם תקנה ע"י שחיברם לצדיקים שיהיו "ונים" ל"עמודים".

"וְיָשֶׁם אֶתְּם עַל פְּתֵפֶת הָאֶפֶד אֲבִי וְזָרוֹן לְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ל"ט ז)
מדוע נקראו אבני החושן "אבני זרון"? מבאר ה"משך חכמה", על פי מה שאמרו חז"ל על יוסף הצדיק, שבשעה שעמד בנסיון בביתו של פוטיפר "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו: יוסף, עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם. רצונך שימחה שמך מביניהם?", ומתוך כך נמנע מן החטא. נמצינו למדים שאבני החושן היו משמשות אות וזיכרון לכל בני ישראל, והיו שומרות עליהם מן החטא, ע"י שיזכרו בני ישראל את מעלתם, ששמותיהם חקוקים באפד לפני ה', יתביישו לעשות עבירה, ועל ידי זכרון זה יהיה לבבם דבוק בה'.

"וְאֵת הָאֶלֶף וְשֵׁבַע הַמְּאוֹת וְחֲמֵשָׁה וְשִׁבְעִים עֶשְׂרֵה וְנִים לְעֻמּוּדִים" (ל"ח, כ"ח)

כשרות המטבח וכלי

כלי האוכל כאשר הם באים במגע עם מזון חם, בעת בישול המזון או הגשתו, בולעים הם מטעם התבשיל, ואף פולטים ממה שכבר נספג בהם בפעמים הקודמות. לכן, אם נגיש מזון חלבי חם בכלי בשרי, וכן להיפך, יכול אדם לבוא לידי איסור אכילת בשר וחלב. בכדי שלא נגיע חלילה לידי מכשול, יש ליצור הפרדה מוחלטת בין כלי האוכל המשמשים להכנת ולאכילת מאכלים בשריים, לבין כלי האוכל המשמשים להכנת ולאכילת חלביים.

מסופר על ה'אור החיים' הקדוש שהיה מנהדר לעשות חור כסימן לכלי החלב, ואמר בשמחה עצומה: "יוצרי ובוראי יתברך שמו, הריני עושה סימן זה בכלי כדי להפריש עצמי ובני ביתי מאיסור אכילה ובישול של בשר וחלב, כמו שציווית בתורתך הקדושה: 'לא תבשל גדי בחלב אמו', ועשייתי החריצים בשמחה עצומה ממש כמו מצוות הנחת תפילין".

כיום ב"ה, יש שפע של גוונים וסוגי כלים, וניתן לרכוש כלים מסוגים שונים ובצבעים אחרים לשימוש חלבי או בשרי. וראוי לכל אחד להסביר לבני ביתו את חומרי האיסור של בשר וחלב, שיהיו נזהרים מאד בכלים נפרדים. וליידע את כל המשמשים במטבח בשוני ובשייכות של כל הכלים לסוגים השונים של השימוש. לגבי כלי זכוכית, פירקס ודורלקס בני ספרד יכולים להשתמש בהן לחילופין לחלבי ולבשרי לאחר ניקיון יסודי ושטיפה, משום שאינם בולעים אפילו ברותחים, אך בני אשכנז החמירו בכך. ובכל אופן ראוי לייחד כלים נפרדים אפילו מזכוכית, ובפרט בכוסות שתייה.

אף את המטבח יש לתכנן באופן שהשיש, שהוא משטח ההכנה לאוכל והנחת הכלים, יהיו בו חלק נפרד לחלבי ולבשרי. מומלץ לייחד כיור נפרד לכלי בשר וכיור נפרד לכלי חלב. אמנם כשקיים רק כיור אחד, מותר להדיח בו כלי בשר ולאחריו כלי חלב, אע"פ שהכלים מלוכלכים בשאריות מזון. במקרה זה יש המחמירים לא להניח את הכלים בתוך הכיור ממש, אלא רק לשוטפם מעל הכיור. יש עוד להזהר שלא לשפות מים חמים לתוך הכיור כאשר יש בו שאריות של בשר וחלב יחד, כדי שלא יבוא לידי איסור בישול בשר בחלב.

במדיח כלים אם מקפידים להניח את הכלים ללא שאריות אוכל ממשיות על הכלים, מותר להדיח במדיח כלי בשר, ואחר כך לשטוף את המכונה ולהדיח כלים חלביים. ובכל אופן, יש מחמירים להמתין בין הדחת כלי בשר להדחת כלי חלב 24 שעות.

שיויתי ה' לנגדי תמיד

מעשה בבעל בית שאירח את רעו משכבר הימים, כיבדו כבוד גדול בסעודה דשנה והגונה, לאחר מכן הביאו לחדר השינה והציע את מטתו, אחרי שקרא מעט מספרי החכמה אשר לו, רצה לעלות על יצועו ולישון, אך האור שבחדר הפריע לו. האורח שמעולם לא ראה מנורת חשמל, עלה על גבי כיסא וניסה לנשוף רוח לתוכה כדי לכבותה, נשף ונשף, אך האור לא כבה. חשב בנפשו לגשת לבעל הבית לבקש את עזרתו, אך נמלך בדעתו שאין זה מתאים להפריע בלילה, וגם דבר זה יוריד מכבודו שאינו יודע כיצד לכבות מנורה, והרי הוא כן יודע, יש לו בבית מנורת שמן, והוא מכבה אותה בכל יום. כאשר האיר היום, בא אל בעל הבית, סיפר לו על אשר עבר עליו בלילה, עמד בעל הבית ואמר לו: זו לא מנורת שמן ולא מנורת גז, זו מנורת חשמל ואין צורך לנשוף בה, אלא על הקיר יש מתג ובלחיצה אחת החשמל נכבה או נדלק.

כך האדם, מי שאין לו את המגדלור הרוחני של "שיויתי ה' לנגדי תמיד" ואת התמרור של "היו עיניך רואות את מוריי", אדם זה או שישקע במחשבות ובתפיסות ישנות אשר זמנם תם ונשלם מן העולם, ונמצא שהוא חי בחיי העבר, עם התמרמרות גדולה ויאוש מוחלט. או שהולך, ח"ו, בדרך רעה ובלי הדרכה למכשולים הקשים והמסוכנים, ויכול לאבד את כל עולמו בשעה אחת. וכפי שיש קונה עולמו בשעה אחת, יש מחריב עולמו במחשבה קטנה וברגע קטן.

הרב המוסמך רבי יאשיהו פינטו זיע"א - הרי"ף דעיין יעקב - כ"א אדר הת"ח

ודאג לכל צרכיהם כאב רחום. נערץ היה על בני קהילתו אשר הוקירוהו וכבדוהו עד מאד. מצודותו של רבי יאשיהו היתה פרושה גם מחוץ לגבולות דמשק וקהילות סוריה. בשנת שפ"ה (1625) יצא רבי יאשיהו פינטו לעיה"ק צפת מתוך כוונה להתיישב בה. אולם זמן קצר לאחר שהגיע אליה נפטר בנו יוסף והאב בן כ"ד שנים. וכך כתב עליו רבי יאשיהו פינטו בהקדמה לספר "מאור עיניים". אמר המור יאשיהו, בלב נשבר, כי אפפוני משברי מות על מות לבן, בן פורת יוסף". מתוך ספריו מבצבצת ועולה שיעור קומתו וגדלותו הרוחנית, דרשותיו לצד פסקי ההלכה הרבים שכתב. רבי יאשיהו שילב את המילה 'כסף' ברוב שמות ספריו. כפי שכתב בהקדמתו לספרו 'כסף צרוף' על משלו: "...ועל דבר הכסף אשר נכספה וגם כלתה נפשי, לעבוד את ה' אלקי קדשי...". ספרו המפורסם ביותר הוא "מאור עיניים" פירוש על הספר "עין יעקב".

גדול היה רבי יאשיהו זיע"א, מענקי הרוח אשר אירי את חשכת הגלות, באור תורתם וצדקותם. נשמתו הבהוקת בשלל גוונים, היתה ללא ספק, אחת מאבני החן הגדולות והנדירות שנחצבו ממוחצב נשמות הצדיקים. בכ"א אדר בשנת הת"ח (1648) וסימנה 'בזא"ת יבא אהרון אל הקודש', נצחו אראלים את המצוקים, ורבינו יאשיהו נקרא לבית עולמו והוא בן ע"ג שנים. זקן ושבע ימים הלך לעולמו, ויספדו לו כל קהל עדתו, וכבוד גדול עשו לו במותו. על פי צוואתו קברוהו סמוך לקבר מחותנו מהר"ו זיע"א, זכותו תגן עלינו אמן.

רבי יאשיהו פינטו זיע"א נולד בשנת שכ"ה (1565), לאביו רבי יוסף פינטו. דוד של רבי יאשיהו, אחי אמו היה המקובל האלקי רבי חיים ויטאל זיע"א. רבי יאשיהו למד אצל דודו רבי חיים ויטאל את רזי הקבלה, ונעשה לתלמידו המובהק בחכמה זו. קירבה יתירה שררה ביניהם, עד שלימים נעשו גם מחותנים, כאשר בנו של רבי חיים, רבי שמואל ויטאל נשא את בתו של רבי יאשיהו לאשה.

כבר משחר ילדותו הבחין האב רבי יוסף בכשרונותיו הנדירים של בנו, ושלחו ללמוד בישיבה של רבי יעקב אבולעפיה, רבה של דמשק, שם עסק בתורה יחד עם רבי חיים אבולעפיה, בנו של רבי יעקב עד שנעשו גדולי תורה מובהקים. אף כאשר נישא רבי יאשיהו דאג אביו לכל מחסורו, כדי שיהא ליבו פנוי לעבודת ה'. ואכן השקיע רבי יאשיהו את כל מרצו וכשרונותיו הברוכים בתורה ובשקידתה.

בשנת שע"ז (1617) בהיותם בארץ הקודש סמך ורבי יעקב אבולעפיה את בנו רבי חיים אבולעפיה, ואת בחירי תלמידיו רבי יאשיהו פינטו, והם היו המוסמכים האחרונים. בשנת ש"פ (1620) שלוש שנים לאחר שהוסמך, התמנה רבי יאשיהו לרבה של דמשק במקום רבי חיים ויטאל דודו – מחותנו, שנפטר באותה שנה. רבי יאשיהו נהג את רבנותו ביד רמה, כאשר בכל עניין שנגע לקיום ההלכה ניצב הוא כצור חלמיש, ולא נשא פנים לאיש. ומאידיך לבו היה קשוב לבני עדתו,

סגולה לפרנסה

חודש ניסן הוא זמן מסוגל ביותר לבקשה על הפרנסה. המגיד הקדוש מקוֹזְנִיץ זצ"ל, היה נוהג לספר בשבת מברכים חודש ניסן שלשה מעשיות, שיש בסיפורם סגולה יקרה לפתיחת שערי פרנסה.

מעשה ביהודי ששאב את פרנסו מהברחת יין שרף. פעם אחת הבחינו בו שומרי הגבולות והחרימו את כל סחורתו. בא לו בוכה אצל הרבי הקדוש ה'נועם אלימלך' מליז'ענסק ושטח את מועקתו: שומרי הגבולות הפקיעו ממנו עשרות חביות יין שרף שרכש בכסף שהלוו לו חבריי, ועתה אין לו מאין לפרוע. ניחמו הרבי ואמר: שוב אל השומרים ואמור להם כי מעולם לא הכילו החביות יין שרף וכולן מלאות מים עד גדותיהן... עשה היהודי כמצוות הרבי והשומרים שמייהרו לנקוב המגופות ולטעום מן התכולה, נוכחו כי צדקו דבריו לאחת. תיכף השיבו לו את החביות והוא שב לבית הרבי מקונן שוב: רבי, ניצלתי מן השוטרים אך עדיין צרתי במקומה עומדת, שכן כל חביותי הפכו מים! אמר לו הרבי: טעם כעת מן החביות לא לפני שתברך 'בורא פרי הגפן'! אך הסיר את המגופה הלמו אדי האלכוהול באפו ומשלגם ממנו מעט, נוכח כי אין כמותו לטוב.

פריץ גוי באחת הערים איבד את טבעתו היקרה וקצב פרס גדול עבור מי שימצאנה ושיבנה לידי. באותה עיר חי יהודי עני שבקושי הצליח לכלכל את נפש עולליו העטופים ברעב. כשקרב חג הפסח ואין בידו לפרוטה אפילו שווה פרוטה, נשא עיניו למרום ושאל: מאין יבוא עזרי? אמרה לו אשתו: הן הציע הפריץ פרס עבור מי שימצא את טבעתו. עלה לביתו ובקש מקדמה עבור התחלת החיפושים... פעל האיש כמצווה ועם צורך מעות הקדימה שקיבל מידי הפריץ, פנה ללא היסוס לרכוש מצות וארבע כוסות, בשר ודגים ושאר מטעמים עבור החג המשמש ובא. הטבעת? השלך על ה' יחבק...

לפריץ היה יועץ מומר שונא ישראל, שמעשהו של היהודי העני הכעיסו ובהזדמנות הראשונה סיפר לפריץ כי האיש ניצל את תמימותו והשתמש בכסף לקנות מזון לחג במקום לפתוח בחיפושים. ביקש הפריץ לראות הדבר במו עיניו ובליל התקדש החג, הביאו המומר עד מתחת חלונות ביתו של היהודי כדי לחזות בסעודה הדשנה העולה על שולחנו ומבע פניו הנטול דאגה.

אותה שעה היה היהודי מזמר יחד עם בני ביתו את זמיר 'דיינו', כשהוא קורא 'אלו הוציאנו וגו' ובני ביתו משיבים 'דיינו'; 'אלו עשה בהם שפטים וגו' 'דיינו'. עשה הפריץ אוזנו כאפרסכת והבעת הבנה חלפה בעיניו. היהודי שואל את בני משפחתו

מי לדעתם גנב את הטבעת, ואלו משיבים: דיינו! דעתו אינו נחה והוא חוקר שוב, האומנם? וכולם משיבים: דיינו! בלי ספק. אז הנחית הפריץ את זרועו על כתפו של יועצו שענה לשם לא אחר מאשר 'דיינו' וזעק בחרון: דיינו, תן תודה כי אתה הוא שגנבת הטבעת! עד מהרה הודה דיינו בגניבה והיהודי הבוטח זכה בפרס הגדול.

יהודי תמים וישר חקר את בית מזיגתו של פריץ באחת העיירות והתפרנס מכך בכבוד. לימים לא עמד באחד התשלומים וכשבא הפריץ לדרוש את מעותיו, נענה לו: ה' יעזור! קצף הפריץ: ה' הוא שעוזר לך?! לולא הייתי מחכיר לך אני את בית המזיגה, הן הייתה חובקת אשפות! אף על פי כן, השיב היהודי, ה' הוא שמפרנס אותי מידו הפתוחה! על אתר פיטר הפריץ את היהודי ממשרתו וגרשו מבית המזיגה כשכלח כלה. היהודי פנה לביתו ושם מבטחו בה' שלא יעזבו.

אתא ובא חג הפסח וביתו של היהודי ריק מכל. בני משפחתו מסתפקים מלחם צר ומים לחץ וכסף לרכישת מצות וארבע כוסות יין, אין. יום אחד הסב הפריץ בחדר משכיתו וספר את ממונו הרב להנאתו. מפעם לפעם נשך במטבעות זהב כדי לעמוד אל טיבם, כנהוג באותם ימים. הקוף ששוטט בבית הפריץ כאחד מבני הבית, התאוה אף הוא 'לאכול' מן המטבעות ואך נטש אדונו את החדר, החל אוכל מן המטבעות בכל פה עד שלא הותיר מהם שריד ופליט. תוך שעה קצרה קרעו המטבעות את בני מעיו והוא השתרע על הארץ פגר. כשראה הפריץ את הקוף המת, נצנצה בו מחשבת קונדס ועל אתר הורה למשרתו להשליך את גוויית הקוף בעד חלון ביתו של החוכר היהודי לשעבר. תהיה זו נקמה פורתא על חוצפתו...

היהודי ובני ביתו יושבים נבוכים בצל כתליהם המשחירים, כשלתע נשמע רעם זגוגיות וגוויית קוף מובס צונחת אל הבית פנימה. ילדיו של היהודי חשו ראשונים לעבר הקוף ועד מהרה נפלטה מפיהם שאגת צהלה: מטבעות זהב! מטבעות זהב נושרות מבטנו הקרועה של הקוף... נשאו היהודי וזוגתו עיניים דומעות מהתרגשות לשמים, ואצו רצו לקנות את צורכי החג בהרחבה בזמן המועט שנותר לחג. ליל התקדש החג, התעוררה בקרב הפריץ תאוה לשמוח לאידו של היהודי ולתת בו מבט מתגרה שעה שבבית אחיו היהודים ששון ושמחה ובביתו שלו, תאניה ואניה. מה מאוד נדהם כשממרחק רב, נוכח באור הבוקע מן הבית ובשירה העולה ממנו. במבט נכנע נקש על דלת הבית וביקש הסבר להתרחשות. שח לו היהודי את כל המעשה בקוף המת והוא החל להבין לאיטו, כי שלא מדעתו הפך כל רכושו לנחלתו היהודי. אכן, כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

זהב טהור

נאמר בספר משלי "יֵשׁ זָהָב וְכֶבֶד פְּנִינִים" ואמרו חז"ל, יֵשׁ זָהָב - הכל הביאו נדבתן למשכן זהב, דכתיב "זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתְּם זָהָב... (שמות כה). חלק מכלי המשכן נעשו מזהב טהור כדוגמת המנורה והכרובים. חלקם צופו בזהב טהור כמו שלחן הפנים, הארון ומזבח הזהב.

ואף חוטי זהב נשזרו בבגדי הכהן גדול והפרוכות. בפרשת פקודי מסוכם סך הזהב שנתרם ע"י בני ישראל ושימש אותם לבניין המשכן וכליו "כֹּל הַזָּהָב הָעָשׂוּי לְמִלְאָכָה... תִּשְׁעָ וְעֶשְׂרִים כֶּכָּר וּשְׁבַע מְאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל".

הזהב ידוע כמתכת נדירה ועל כן הוא יקר ובעל חשיבות, צבעו צהוב, והוא ניתן ב-1,063 מעלות צלזיוס. תכונת אצילות מיוחדת של זהב, היא הקושי הגדול שיש לו להתרכב עם חומרים אחרים, ומשום כך מוצאים את הזהב כשהוא כמעט טהור, כמו אבן, ונראה מבריק כמעט בכל תנאי. הזהב אינו מתחמצן, ואינו מושפע מחשיפה לאויר. זהב הוא מוליך מצויין של חום וחשמל, הוא השלישי בסדרת המוליכים המעולים אחרי הכסף והנחושת. מכל טון עפר ניתן להפיק כ-0.1004 גרם זהב בלבד. כאשר הזהב טהור הוא רך מדי, ולכן ניתן להשתמש בו רק כציפוי דק מאוד של תכשיטים. כמעט תמיד משתמשים בזהב כשהוא מעורב במתכת אחרת לרוב מוסיפים נחושת, ניקל וכסף. עירוב מתכות שונות משפיע על גווני הזהב ומכאן המקור לזהב

בגוון אדום, צהוב ולבן.

הזהב מצוי בכמויות קטנות מאוד בכל מקום ואף במי הים, על קרקע הנהרות ולאורך גדותיהם ישנם מרבצי סחף. לזהב המופק מהם יש בדרך כלל צורה של אבקה דקה או גושים קטנים, שמשקלם כעשרות גרמים. הזהב מצוי גם במחצבים ובעפרות של מתכות אחרות, ביחוד כסף נחושת ועופרת. את הזהב מוצאים גם באפיקי נהרות עמוקים ובקרקע האוקיינוס.

בבניית בית המקדש השתמש שלמה המלך ב-7 סוגי זהב לציפוי הכתלים: זָהָב טָהוֹר - זהב מזוקק, מתוך 1,000 כיכרות זהב שזיקק שלמה המלך 1000 פעמים, קיבל כיכר זהב אחת. זָהָב טוֹב - כמשמעו, שככל שמתכים אותו נשארת אותה כמות. זָהָב שְׁחוּט - מלשון משוך, זהו זהב שהיה נמשך כמו חוט. זָהָב סָגוֹר - זהב יפה כמעין ארגמן. כאשר מגיע הזהב לחנויות, כולם סוגרים את חנויותיהם ובאים לראותו ומכאן שמו. זָהָב אוֹפִיר - מין זהב יקר וחזק הבא מחבל ארץ אופיר שבמצרים. זָהָב פְּרָנִים - זהב בגווני אדום המצוי רק בגן עדן, שם מצוי עץ שעליו צומח הזהב. זָהָב מוֹפֵז - זהב מבהיק ודומה לפז, שקוף כקריסטל ומבהיק כמרגלית, זהב מופז אינו מצוי כיום, שלמה המלך ציפה את כסאו בזהב מופז: "וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כֶּסֶף שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַיְפוּהוּ זָהָב מוֹפֵז".

08852.0.852 אקא